

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของนักเรียน ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็กที่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็กกับพฤติกรรมการเปิดรับชม การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชมกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One-shot Case Study) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้น ม.1-ม.3 ทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนตรีมิตรวิทยา, โรงเรียนกันตะบุตรบางกระบือ, โรงเรียนเสฉะเวช, โรงเรียนนวมินราชินูทิศบดินทร์เดชา, โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และโรงเรียนวัดปากน้ำ รวมทั้งสิ้นจำนวน 402 คน โดยใช้แบบสอบถามประเภทให้กลุ่มตัวอย่างกรอกคำตอบเอง (Self-administered Questionnaire)

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้การหาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS for Window โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว และใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐานต่างๆ ซึ่งได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) การทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (T-test Groups) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ จะทำการทดสอบต่อว่าคู่ใดที่แตกต่างกันด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ นั่นคือ ถ้าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน จะใช้วิธีการทดสอบผลต่างนัยสำคัญ (Least Significant Difference : LSD Test) แต่ถ้าพบว่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยใช้สถิติ Dunnett C

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 402 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลจำนวนประเภทโรงเรียนละ 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน แบ่งเป็น เพศชาย 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และเพศหญิง 288 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 11-15 ปี อาชีพผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง/งานบริการมากที่สุด 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 การศึกษาของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 นอกจากนี้รายได้เฉลี่ยของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

จากตารางที่ 4.2-4.16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับชมโทรทัศน์ทั่วๆ ไป ใช้ระยะเวลาในการเปิดรับชม 3-4 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.3 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงเวลาการเปิดรับในวันจันทร์-ศุกร์ คือ ช่วงหัวค่ำ (18.31-20.30 น.) คิดเป็นร้อยละ 62.2 ในวันเสาร์-อาทิตย์ช่วงเวลา 18.01-22.00 น. คิดเป็นร้อยละ 66.4

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมทางช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และไอทีวี ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมมีจำนวนทั้งสิ้น 87 รายการ โดยผู้วิจัยได้จัดอันดับความชอบจากผลการวิจัยของกลุ่มตัวอย่าง 10 อันดับแรก

1. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ รายการที่แสนแนลดาวรุ่งลูกทุ่งไทยแลนด์ ของทางช่อง 11 คิดเป็นร้อยละ 69.7

2. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 2 ได้แก่ รายการสู้เพื่อแม่ ของทางช่อง 5 คิดเป็นร้อยละ 68.4

3. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 3 มี 2 รายการที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ ละครแดจังกึม ของทางช่อง 3 และรายการพ่อสอนลูก ของทางช่อง 5 คิดเป็นร้อยละ 66.4

4. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 4 ได้แก่ รายการรักลูกให้ถูกทาง ของทางช่อง 7 คิดเป็นร้อยละ 66.2

5. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 5 ได้แก่ รายการอยากให้ลูกเก่ง ของทางช่อง 5 คิดเป็นร้อยละ 65.7

6. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 6 ได้แก่ รายการแดนสนธยา ของทางช่อง 9 คิดเป็นร้อยละ 63.7

7. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 7 ได้แก่ รายการดาวอัจฉริยะ ของทางช่อง 3 คิดเป็นร้อยละ 62.2

8. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 8 ได้แก่ รายการโลกใบใหญ่ ของทางช่อง 7 คิดเป็นร้อยละ 60.7

9. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 9 ได้แก่ รายการ คิด้ส์ดับเบิลยูบี ของทางช่อง 3 คิดเป็นร้อยละ 59.2

10. รายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมมากเป็นอันดับที่ 10 ได้แก่ รายการ รากแก้ว ประชาธิปไตย ของทางช่อง 11 คิดเป็นร้อยละ 58.7

ส่วนองค์ประกอบของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อ การศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุด คือ องค์ประกอบของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กด้านเรื่องที่เสนอในรายการ คิดเป็นร้อยละ 56.0

ประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดคือ เพลงและดนตรี คิดเป็นร้อยละ 34.6

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดคือ สารคดี หรือเรื่องที่ น่าสนใจเข้ามาสอดแทรก คิดเป็นร้อยละ 30.3

เนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดคือ ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน คิดเป็นร้อยละ 58.0

สาเหตุที่ชอบชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดคือ ได้เพิ่มพูน ประสบการณ์และความรู้รอบตัวด้านต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 27.9

รูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมมากที่สุดคือ รายการ วิพัตศนา หรือรายการวไรตี้ ซึ่งมีลักษณะหลากหลายรูปแบบผสมกันใน 1 รายการ เช่น มีทั้ง สารคดี ละคร การ์ตูน และเด็กมาเล่นเกม การแข่งขันต่างๆ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 79.4

ความถี่ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมมากที่สุดคือ เปิดรับชมทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 40.3

ระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบเปิดรับมากที่สุดคือ ประมาณ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 46.3

พฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบเปิดรับมากที่สุดคือ ต้องการเปิดรับชมเอง คิดเป็นร้อยละ 71.9

การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบเปิดรับมากที่สุดคือ ตั้งใจ ชมพอสมควร โดยเปลี่ยนไปชมช่องอื่นบ้างเมื่อรายการน่าเบื่อหรือไม่สนุก คิดเป็นร้อยละ 63.7

บุคคลที่ร่วมรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดคือ ชมกับ พ่อ / แม่ / ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 51.7

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตาม มาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

จากตารางที่ 4.17 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6675 ถือว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเด็นให้รู้จักห่างไกลจากยาเสพติดมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22 ถือว่ามีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในระดับมาก

รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นส่งเสริมให้รู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.10 ถือว่ามีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในระดับมาก

และอันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นทำให้มีความรู้รอบตัวเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์ด้านต่างๆ นอกเหนือจากวิชาที่เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.08 ถือว่ามีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวในระดับมาก โดยมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเด็นที่ว่าเมื่อชมแล้วรู้สึกว่าคุณที่สุบบุหรื หรือดื่มแอลกอฮอล์ จะดูเท่ ดูดี และดูทันสมัย น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.07

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐ เพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นปลายเปิด 2 ข้อ คือ

1. ความคิดเห็นต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

2. รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรฐานการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ควรปรับปรุงในด้านใด

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นเชิงบวกจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรฐานการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเด็นที่ว่า เวลาที่กำหนดให้เหมาะสมแล้ว เพราะไม่ตึงเกินไปและเป็นเวลาของครอบครัวมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.42 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นช่วยเสริมสร้างความรู้และความรู้รอบตัว คิดเป็นร้อยละ 25.47 รองลงมาอันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นรายการสนุกมาก ให้ความเพลิดเพลินและคลายเครียด คิดเป็นร้อยละ 14.15

นอกจากนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นเชิงลบจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรฐานการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเด็นที่ว่า บางรายการไม่ค่อยมีสาระ ควรสอดแทรกสาระความรู้มากขึ้น มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 17.02 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นบางรายการดูน่าเบื่อ ควรทำให้น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 10.64 รองลงมาอันดับที่ 3 มี 2 ประเด็นที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ ประเด็นอยากให้รายการสำหรับเด็กมีทั้งสาระความรู้ และความสนุกสนานบันเทิงพร้อมกันในรายการ และประเด็นด้านเวลา ได้แก่ ควรออกอากาศในเวลาที่ไมตึงเกินไป, ต้องการให้รายการเด็กอยู่ในช่วงเวลา 15.00 น.-21.00 น ควรเพิ่มเวลาในการออกอากาศ, รายการดีๆ ที่ให้แง่คิดแก่เด็กที่ควรให้เด็กและเยาวชนดูอยู่ในช่วงเวลาที่ตึงเกินไป เช่น รายการคนค้นคน คิดเป็นร้อยละ 9.93

ส่วนทางกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลนั้น ผู้วิจัยพบว่า มีความคิดเห็นเชิงบวกจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรฐานการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเด็นที่ว่า รายการสนุกมาก ให้ความเพลิดเพลิน และคลายเครียด มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 23.53 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นช่วยเสริมสร้างความรู้และความรู้รอบตัว คิดเป็นร้อยละ 17.65 รองลงมาอันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 13.24

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล มีความคิดเห็นเชิงลบจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรฐานการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเด็นที่ว่า บางรายการไม่ค่อยมีสาระ ควรสอดแทรกสาระความรู้มากขึ้น มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 22.03 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นด้านเวลา ได้แก่ ควรออกอากาศในเวลาที่ไมตึงเกินไป, ต้องการให้รายการเด็กอยู่ในช่วงเวลา 15.00-21.00 น.,

ควรเพิ่มเวลาในการออกอากาศ, รายการดีๆ ที่ให้แง่คิดแก่เด็กที่ควรให้เด็กและเยาวชนดูอยู่ในช่วงเวลาที่ดีเกินไป เช่น รายการคนค้นคน คิดเป็นร้อยละ 14.33 รองลงมาอันดับที่ 3 มี 2 ประเด็นที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ ประเด็นควรผลิตรายการให้น่าสนใจเพิ่มขึ้นอีก และประเด็นอยากให้นำเสนอในรูปแบบการ์ตูน/แอนิเมชันที่สอดแทรกเนื้อหาที่มีประโยชน์หรือมีคติสอนใจ คิดเป็นร้อยละ 6.78

สำหรับคำถามปลายเปิดข้อที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในเรื่องควรปรับปรุง ประเด็นด้านพิธีกรและผู้แสดง ได้แก่ ควรมีความเหมาะสมและเข้ากับรายการที่น่าเสนอ, ด้านการแต่งกายและการกระทำให้เหมาะสมกับการทำรายการเด็ก, ด้านการใช้ภาษาของเนื้อหารายการและของพิธีกรควรถูกต้องและชัดเจนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 10.33 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นด้านเนื้อหารายการควรสอดแทรกสาระความรู้และความรู้รอบตัวแก่เด็กเพิ่มขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้ในวิชาที่เรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 9.9 รองลงมาอันดับที่ 3 มี 2 ประเด็นที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ ประเด็นอยากให้ขยายเวลารายการสำหรับเด็กให้มีมากกว่าเดิม และประเด็นควรผลิตรายการให้น่าสนใจและน่าติดตามเพิ่มขึ้นอีก คิดเป็นร้อยละ 7.04

ส่วนทางกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลนั้น ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล มีความคิดเห็นจากการชมโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในเรื่องควรปรับปรุงประเด็นด้านเนื้อหารายการควรสอดแทรกสาระความรู้รอบตัวแก่เด็กเพิ่มขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้ในวิชาที่เรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้ มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 9.97 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นควรผลิตรายการให้น่าสนใจและน่าติดตามเพิ่มขึ้นอีก คิดเป็นร้อยละ 8.97 รองลงมาอันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นด้านพิธีกร และผู้แสดง ได้แก่ ควรมีความเหมาะสมและเข้ากับรายการที่น่าเสนอ, ด้านการแต่งกายและการกระทำให้เหมาะสมกับการทำรายการเด็ก ด้านการใช้ภาษาของเนื้อหารายการและของพิธีกรควรถูกต้องและชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 8.31

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็ก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 4.26-4.50 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้ คือ

1.5.2 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างกับระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีความเป็นอิสระกัน

1.5.3 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างกับสาเหตุในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีความเป็นอิสระกัน

1.5.4 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างกับลักษณะการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีความเป็นอิสระกัน

1.5.5 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างกับบุคคลที่ร่วมรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีความเป็นอิสระกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 4.51-4.55 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้ คือ

2.1 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประเภทโรงเรียนต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

2.2 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

2.3 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

2.4 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่การศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

2.5 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 4.56-4.62 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้ คือ

3.1 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความถนัดในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวแตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถนัดในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยเปิดรับชมทุกวันและเปิดรับชม 5-6 วัน ต่อสัปดาห์ จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว สูงกว่ากลุ่มที่มีความถนัดในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่เปิดรับชม 1-2 วัน ต่อสัปดาห์

3.2 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

3.3 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสาเหตุในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวแตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับ

เด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

3.4 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว แตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการเปิดรับชมที่ตั้งใจชมมาก โดยชมเรื่องเดียวตลอดจนจบ มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ชมผ่านๆ ไม่ตั้งใจมากนัก โดยชมสลับกับช่องอื่น

3.5 เด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีบุคคลที่ร่วมรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยส่วนใหญ่เปิดรับชมทุกวัน วันละประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ วไลรัตน์ พูนวสิน (2535) พบว่าเด็กในชนบทส่วนใหญ่จะเปิดดูโทรทัศน์วันละประมาณ 1-2 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครอาจใช้เวลาดูรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กน้อยกว่าเด็กในชนบทเพียงเล็กน้อย อาจเป็นเพราะว่าการ

จรรยาติดขัดในกรุงเทพมหานคร เด็กกลับบ้านพร้อมผู้ปกครองที่ทำงานนอกบ้าน หรือเด็กอาจเรียนพิเศษก่อนกลับบ้าน ซึ่งมีช่วงเวลากการเปิดรับในวันจันทร์-ศุกร์ คือ ช่วงหัวค่ำ (18.31-20.30 น.) มากที่สุด และในวันเสาร์-อาทิตย์ช่วงเวลา 18.01-22.00 น. มากที่สุด โดยต้องการเปิดรับชมเอง และตั้งใจชมพอสมควรโดยเปลี่ยนไปชมช่องอื่นบ้างเมื่อรายการน่าเบื่อหรือไม่สนุก

ผลการศึกษาพบว่า รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบที่สุด คือ รายการเพลงและดนตรี ซึ่งข้อค้นพบนี้มีลักษณะพิเศษที่แปลกแตกต่างไปจากงานวิจัยชิ้นอื่นๆ ที่พบว่า เด็กส่วนมากมักชอบดูการ์ตูน และละคร แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้กลับพบว่า เด็กชอบดูรายการประเภทเพลงและดนตรีมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ศึกษามักเป็นเด็กชั้นประถมศึกษา ดังนั้นความชอบของเด็กชั้นประถมศึกษาส่วนมากจะชอบดูการ์ตูน และละคร แต่ถ้าเป็นเด็กชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นเด็กที่โตขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง และเป็นวัยที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายและอารมณ์ เด็กกลุ่มนี้จึงเป็นวัยที่ต้องการการแสดงออก ต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ มักอยากรู้อยากเห็น ชอบการประกวดแข่งขัน และต้องการการยอมรับในความสามารถ ดังนั้นการนำเสนอรายการเพลงที่มีรูปแบบการแข่งขัน จึงสามารถเรียกความสนใจจากเด็กได้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้รายการเพลงและดนตรีเป็นรายการที่เด็กอายุระหว่าง 11-15 ปี ชอบชมมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร เสถียรทิพย์ (2534) ที่ศึกษาเรื่องความสนใจและพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของเด็ก โดยศึกษาเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างสนใจเปิดรับมากที่สุด คือ รายการโทรทัศน์ประเภทบันเทิง ได้แก่ รายการเพลง ละคร รายการกีฬา และภาพยนตร์

ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบมากที่สุด คือ มีสารคดีหรือเรื่องที่น่าสนใจเข้ามาสอดแทรก ส่วนเนื้อหารายการที่เด็กกลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุด คือ ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ มนต์ชัย นินนาทนนท์ (2526) พบว่าเด็กส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์เพื่อความสนุกสนาน สอดคล้องกับคำกล่าวของ Ronald J. Compesi (1980) ที่ว่ามนุษย์ใช้โทรทัศน์เพื่อความบันเทิงมากที่สุด ซึ่ง McCombs and Becker (1979) กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ว่าหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสื่อมวลชนก็คือ การสนองความบันเทิงเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับงานวิจัยของ สุภัควดี อภินันท์, อรุณ เลิศจรรยาภักซ์ (2533) ไสลทิพย์ จารุภูมิ (2535) และอุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ (2540) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ได้รับจากโทรทัศน์ คือ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการพักผ่อนและได้รับความรู้

ส่วนเหตุผลที่เด็กชอบชม คือ ได้เพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้รอบตัวในด้านต่างๆ ซึ่งตรงกับหลักการจัดและผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อวัยรุ่นของ นภาพรณี อัจฉริยกุล (2530) ที่อธิบายถึงหลักการจัดและผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อวัยรุ่นว่า ควรมุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ขณะเดียวกันก็สอดแทรกสาระความรู้ควบคู่ไปด้วย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายและอารมณ์ รูปแบบรายการจึงควรเป็นรูปแบบที่มีความหลากหลาย และให้ทั้งความรู้ ความเป็นไปของสังคมที่อยู่รอบด้าน และความบันเทิงไปพร้อมๆ กัน รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิด เอดูเทนเมนต์ของ ปาริชาติ สถาปัตตานท์ สโรบล (2543) ที่กล่าวว่า เอดูเทนเมนต์เป็นเครื่องมือที่เชื่อมประสานโลกบันเทิงและโลกสาระความรู้เข้าด้วยกัน โดยดึงเอกลักษณ์ด้านความสนุกสนาน ความมีชีวิตชีวา อันเป็นเอกลักษณ์ของความบันเทิง เพื่อให้ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วไลรัตน์ พูนวสิน (2535) ที่ศึกษาถึงความ ต้องการรายการโทรทัศน์ของเด็กชนบทในจังหวัดสุรินทร์ โดยผลการวิจัยพบว่าเด็ก (ป.4-ป.6) ชอบเนื้อหาบันเทิงมากที่สุด โดยวไลรัตน์ พูนวสิน ชี้ว่าผู้ผลิตรายการสำหรับเด็กมักจะมีสำนึกอยู่เสมอว่า การผลิตรายการสำหรับเด็กจะต้องสอดแทรกความรู้ให้กับเด็ก ทำให้รายการบางรายการไม่เป็นที่ชื่นชอบของเด็กเท่าใดนักสำหรับเด็ก ป.4-ป.6 แต่เมื่อ วไลรัตน์ พูนวสิน สํารวจข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกลับพบว่า ผู้ที่ชอบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่สอดแทรกความรู้และข่าวสารส่วนใหญ่จะอายุ 12 ปีขึ้นไป เพราะเป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มสนใจกับเรื่องของโลกและสังคม ดังนั้นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่สอดแทรกความรู้และข่าวสารจึงอยู่ในความสนใจของเด็กวัย 12 ปีขึ้นไป

ทางด้านรูปแบบรายการที่เด็กชอบมากที่สุด คือ รายการวิพิธทัศน์ หรือรายการวาไรตี้ ซึ่งมีลักษณะหลากหลายรูปแบบผสมกันใน 1 รายการ เช่น มีทั้งสารคดี ละคร การ์ตูน และเด็กมาเล่นเกมการแข่งขันต่างๆ เป็นต้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพินท์ ศักดิ์เอี่ยม (2537) ที่กล่าวว่า เด็กส่วนใหญ่ต้องการให้รายการสำหรับเด็กมีหลายๆ แบบผสมกันใน 1 รายการมากกว่ารายการที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาของ ศศิธร พวงผกา (2535) พบว่ากลุ่มผู้ผลิตรายการเองก็มีความเห็นว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กควรเสนอรายการในลักษณะเป็นการ สัมภาษณ์ ละคร สารคดี และรายการที่มีการผสมหลายๆ รูปแบบเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้จากผลการศึกษา รายการที่เด็กชอบชมมากที่สุดทางช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และไอทีวี คือ รายการที่แสนแนลดาวรุ่งลูกทุ่งไทยแลนด์ ของทางช่อง 11 ซึ่งเป็นรายการประกวดร้องเพลง โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากเด็กกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานั้นเป็นเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และวัยนี้เป็นวัยที่ชอบฟังเพลง มีโลกส่วนตัว ชอบแสดงออก รักการแข่งขัน ดังนั้นรายการ

เพลงและดนตรีจึงเป็นรายการที่เด็กในวัย 11 -15 ปี ชอบชมมากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับ ผาสุก มุทหมธา (2530) ได้อธิบายถึงความต้องการและความสนใจของเด็กวัย 13-18 ปีว่า เป็นวัยที่ต้องการความซาบซึ้งในบทเพลง ดนตรี วรรณคดี ศิลปะและธรรมชาติ และสอดคล้องกับ Schamm, Lyle and Parkner (1961) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบรายการสำหรับวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ รายการ เพลงยอดนิยม การฝึกร้องเพลง การเต้นรำ หรือรายการที่เสริมสร้างเสน่ห์ แต่ Schamm, Lyle and Parkner กลับพบว่า เด็กวัยรุ่นจะให้ความสนใจกับรายการประเภทเพลงและดนตรีมาก ทั้งๆ ที่เป็น รายการสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้รับนั้นก็สอดคล้องกับประเภทรายการที่เด็กชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นชอบมากที่สุด นั่นคือ รายการเพลงและดนตรี เช่นเดียวกัน ประกอบกับ ลักษณะของรายการที่แซนดรา รุ่งลูกทุ่งไทยแลนด์ เป็นรายการที่เปิดโอกาสให้เด็กจากทางบ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมแข่งขันร้องเพลงซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กวัยนี้ชอบ สอดคล้องกับผล การศึกษาของ ชาญ จันทรเจียวใช้ (2521) ที่พบว่า เด็กต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมในรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก เช่น เข้ามาร่วมเล่นเกม ประกวดร้องเพลง และแสดงความสามารถพิเศษ

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีความเห็นว่า การผลิตรายการเพลงและดนตรี สำหรับวัยรุ่น ผู้ผลิตรายการควรมีความรู้เกี่ยวกับผู้ชมที่จะเป็นเป้าหมายของรายการให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นอายุ รายได้ การศึกษา ฯลฯ และที่สำคัญควรคำนึงถึงธรรมชาติของวัยรุ่นว่ามี พัฒนาการทางด้านรายการ ความชอบ การรับรู้ ประสบการณ์ อากัปกริยา สังคม อารมณ์ และสติ ปัญญาอย่างไร เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีพลังมาก ผู้ผลิตรายการควรจัดให้ผู้ชมวัยรุ่นได้มีส่วนร่วม และได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตรายการควรส่งเสริม นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีการเลียนแบบ มีจินตนาการสูง และกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการปูพื้นฐานบุคลิกภาพที่จะ เป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต สังเกตเห็นได้ว่าวัยรุ่นมักเลียนแบบนักร้องที่ตนชื่นชอบ ดังนั้นผู้ผลิต รายการควรผลิตรายการเพลงและดนตรีในแบบที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก และไม่ควร จัดรายการที่มอมเมาวัยรุ่นโดยไร้เหตุผล

2. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตาม มาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กเยาวชน และครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชม รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในระดับมาก โดยพบว่า ประเด็นในเรื่องให้รู้จักห่างไกลจากยาเสพติด มากที่สุด เป็นประเด็นที่มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับ

เด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจุบันนี้มีการรณรงค์เรื่องยาเสพติดมาก โดยเห็นได้จาก นโยบายเร่งปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในยุคนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ได้มีการวาง นโยบายและงบประมาณจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ สื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์จึงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรณรงค์เรื่องยาเสพติด ดังนั้นประเด็น เรื่องให้รู้จักห่างไกลยาเสพติดจึงเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของเด็กกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ศศิธร พวงผกา (2535) ที่พบว่าค่านิยมที่ควรได้รับการปลูกฝังของเด็กนักเรียนชั้น ประถมศึกษาเห็นว่าเนื้อหาของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ควรมีมาก คือ เรื่องการละเว้น สิ่งเสพติด

3. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็ก มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีกลุ่มทางสังคม (Social Categories Theory) ของ DeFlure and Dennis (2002) ที่กล่าวว่า คนที่มีลักษณะทางสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ชาติพันธุ์ ศาสนา อายุ เพศ ภูมิภาค ฯลฯ คล้ายคลึงกันจะ แสดงพฤติกรรมการสื่อสารมวลชนที่คล้ายคลึงกันด้วย ซึ่งพฤติกรรมการสื่อสารมวลชนนี้ ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบต่อสื่อประเภทต่างๆ และผลของการสื่อสาร ดังนั้นคนเราจึง สามารถจัดเป็นกลุ่มได้ตามลักษณะร่วมหรือบุคลิกลักษณะ และแต่ละกลุ่มก็จะมีวัฒนธรรมย่อย ของตนเอง ทำให้มีความเชื่อ ทศนคติ ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของคนในกลุ่มที่มีความ เหมือนกัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสารของ ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2527) ที่ กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารของคนเรา เนื่องจากคนเรามักจะยึดถือกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิงในการตัดสินใจที่จะแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตาม ด้วยเหตุนี้คนเราจึงพยายามคล้ายตามกลุ่มทั้งในแง่ความคิด ทศนคติ ตลอดจนพฤติกรรม เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม นอกจากนี้ ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ ยังกล่าวว่า นอกจากปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมแล้ว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอก

ระบบการสื่อสารยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เป็นการนำเอาลักษณะพื้นฐานของคนบางประการที่เหมือนกัน อันได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ เป็นต้น มาจัดแบ่งแยกบุคคลเข้าไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันย่อมจะรับเนื้อหาของการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันไม่มากนัก และในทำนองเดียวกันย่อมจะมีการตอบสนองเนื้อหาดังกล่าวไปในรูปแบบที่ไม่แตกต่างกันนัก

ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ของ ปรมะ สตะเวทิน (2540) ที่เห็นว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมแตกต่างกัน รวมถึงไม่สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลของ DeFlure (1970) ที่เห็นว่า ผู้รับสารจากสื่อมวลชนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา เช่น ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ ทำให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารหรือตีความหมายจากข่าวสารแตกต่างกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานั้นถึงแม้จะมีความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์และความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่เมื่อเด็กๆ กลุ่มตัวอย่างมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อย เด็กๆ กลุ่มตัวอย่างก็ยังสามารถจัดกลุ่มทางสังคมเป็นกลุ่มเดียวกันได้ กล่าวคือ เด็กๆ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยเป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อายุระหว่าง 11-15 ปี จัดว่าอยู่ในวัยใกล้เคียงกันจึงมักมีพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่แตกต่างกัน และถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะมีรายได้ อาชีพ และการศึกษาแตกต่างกัน แต่เด็กๆ กลุ่มตัวอย่างนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในลักษณะสังคมเมือง (ในเขตกรุงเทพมหานคร) เหมือนกัน ดังนั้นวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การใช้เวลาต่างๆ จึงเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ดังนั้นเด็กๆ กลุ่มตัวอย่างจึงมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ตริรัตน์ นิลรัตน์ (2536) ที่ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอาชีพบิดามารดา ภูมิลำเนา และระดับรายได้ต่างกัน จะมีการเปิดรับชมไม่แตกต่างกัน โดยตริรัตน์ นิลรัตน์ ได้อธิบายว่า นักศึกษาที่มีลักษณะการเปิดรับชม ไม่แตกต่างกันนั้น เป็นเพราะในความแตกต่างกันของนักศึกษายังมีลักษณะส่วนตัวที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน อาทิ วัย ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม เป็นต้น ดังนั้นนักศึกษาที่อยู่ในวัยเดียวกัน มีระดับการศึกษาเท่ากัน จึงมีลักษณะการเปิดรับชมคล้ายกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็ก มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งตรงกับงานวิจัย ปรีชา ขุนทอง (2541) ที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านเพศ อาชีพของบิดามารดา รายได้รวมของบิดามารดา การศึกษาของเด็ก และการศึกษาของบิดามารดาแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจด้านรูปแบบและเนื้อหาการนำเสนอรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์สำหรับเด็ก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ สุภาพันธุ์ นูนาค (2546) ที่พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ในด้านเพศมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของเด็กในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่เด็กๆ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีช่วงวัยใกล้เคียงกัน อยู่ในบริบทของความ เป็นเมือง (เขตกรุงเทพมหานคร) ที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นเด็กๆ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความสนใจและความต้องการในข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มทางสังคมของ DeFlure and Dennis (2002) รวมทั้งทฤษฎีทางจิตวิทยาเด็ก โดยถวิล ธาราโกชน (2522) กล่าวถึงพัฒนาการในการเข้าร่วมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความนิยมชมชอบต่อกลุ่มมาก กลุ่มจะมีอิทธิพลเหนือพวกเขา โดยเฉพาะเพื่อนๆ ในกลุ่มจะมีความสำคัญมากต่อเด็กวัยนี้

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนใน กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กนักเรียนในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ด้านความถี่ในการเปิดรับชม และลักษณะการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มีความถี่ในการเปิดรับชมและมีลักษณะการเปิดรับชมมาก จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวมากเช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

McCombs and Becker (1979) ที่เชื่อว่าผู้รับสารเป็นผู้เลือกใช้สื่อและเนื้อหาสารประเภทต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งคนเราจะมีเหตุผลในการเลือกใช้หรือเลือกเปิดรับ สื่อมวลชนแตกต่างกันออกไป และเหตุผลนี้ทำให้คนเลือกที่จะใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน ซึ่งเหตุผลนี้หมายถึง สิ่งที่สื่อมวลชนสามารถตอบสนองและสร้างความพอใจให้กับบุคคลนั้นได้

อย่างไรก็ตามพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการ การใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ด้านระยะเวลาในการเปิดรับชม ด้านสาเหตุในการเปิดรับชม และด้านบุคคลที่ร่วมรับชม ไม่มีความสัมพันธ์กับการ ใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพันธุ์ บุญนาค (2546) ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมด้านสาเหตุการเปิดรับชม ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมละครโทรทัศน์หลังช่วงภาคค่ำของเด็กใน จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ระหว่างเวลา 16.00-22.00 น. ตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวนั้นเหมาะสมในภาพรวม แต่ควรมีการทบทวนมติกรม.เชิงนโยบายในเรื่องเวลาและกลุ่ม อายุของเด็กให้มีความชัดเจนในเรื่องของการแบ่งเกณฑ์เรื่องช่วงเวลาในการออกอากาศและผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองความชอบและความต้องการ ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุได้อย่างชัดเจน โดยทำการสำรวจจากพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กแต่ละวัยก่อนว่า เด็กแต่ละวัย แต่ละกลุ่มอายุ ดูรายการโทรทัศน์มากที่สุดใน ช่วงเวลาใด แล้วจึงทำการจัดสรรเวลาออกอากาศลงไปอย่างชัดเจนว่า เวลาใดเป็นของเด็กช่วง กลุ่มอายุไหน โดยกำหนดให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต้องนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก พร้อมกันในช่วงเวลาที่ทำการจัดสรรให้ เพื่อป้องกันความเหลื่อมล้ำและเพื่อนำเสนอรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กได้ตรงกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ตรงกับความต้องการของเด็ก และเวลา ที่เด็กจะสามารถรับชมได้อย่างแท้จริง มากกว่าการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และ ครอบครัวในแนวกว้างๆ

2. พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์สำหรับกลุ่มเด็กอายุระหว่าง 11-15 ปีนั้น พบว่า ในวันจันทร์-ศุกร์ ช่วงหัวค่ำ (18.31-20.30 น.) และในวันเสาร์-อาทิตย์ช่วงเวลา 18.01-22.00 น.

เป็นเวลาของเด็กกลุ่มนี้ดูรายการในช่วงเวลานี้มากที่สุด ดังนั้นช่วงเวลาดังกล่าวผู้ผลิตรายการควรให้ความสำคัญกับการควบคุมเนื้อหา และการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กให้เหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับความต้องการของเด็กในวัยนี้เพื่อให้เด็กเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

3. ควรนำเสนอความยาว 1 ชั่วโมง โดยเนื้อหาและรูปแบบในการนำเสนอควรเป็นประเภทเพลงและดนตรีประกอบในรายการ ซึ่งจะมีความเหมาะสมกับเด็กที่มีอายุระหว่าง 11-15 ปี นอกจากนี้รูปแบบรายการควรเป็นรายการวิพัตสนา หรือรายการวไรตี้ ที่มีลักษณะหลายๆ รูปแบบผสมกัน ใน 1 รายการ เช่น มีทั้งสารคดี ละคร การ์ตูน หรือเด็กมาเล่นเกม การแข่งขันต่างๆ เป็นต้น และหากมีสารคดีหรือเรื่องที่น่าสนใจเข้ามาสอดแทรกจะสามารถเรียกความชอบและความสนใจจากเด็กกลุ่มนี้ได้มากขึ้น

4. ควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา โดยให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้เพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้รอบตัวในด้านต่างๆ แก่เด็ก เพื่อสามารถนำไปใช้ในวิชาที่เรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กควรสอดแทรกเนื้อหาความรู้ควบคู่ไปพร้อมกับสนุกสนานความบันเทิงในรายการ

5. ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาที่ล่อแหลม หรือเรื่องที่ไม่สมควรให้เด็กดูในรายการหรือละคร เช่น ภาพที่สื่อไปในทางเพศ ความรุนแรง ยาเสพติด การพูดคำหยาบ การแต่งตัวโป๊ เป็นต้น

6. การนำเสนอละคร ควรสร้างละครให้มีคุณภาพ ให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับเด็กเยาวชน และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก และเยาวชนได้

7. จากผลการศึกษาพบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กควรมีปรับปรุงด้านพิธีกรและผู้แสดง ได้แก่ พิธีกรและผู้แสดงควรมีความเหมาะสมและเข้ากับรายการที่นำเสนอการแต่งกาย และการกระทำของพิธีกรและผู้แสดงให้เหมาะสมกับการทำรายการเด็ก รวมทั้งทางด้านการใช้ภาษาของเนื้อหารายการและของพิธีกรควรถูกต้องและชัดเจน

8. จากผลการวิจัยโทรทัศน์สามารถสร้างค่านิยมที่ดีแก่เด็กได้ โดยเด็กมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในประเด็น ให้รู้จักห่างไกลจากยาเสพติดมากที่สุด ดังนั้นแสดงว่าเรื่องที่โทรทัศน์นำเสนอออกไป เด็กก็สามารถรับรู้ และมีการใช้ประโยชน์จากเรื่องที่นำเสนอได้ ดังนั้นจึงควรมีการให้ความสำคัญและสนับสนุนในการนำเสนอเนื้อหารายการที่สามารถสร้างค่านิยมที่ดีในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก

9. ควรมีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กหลากหลายที่สามารถตอบสนองความต้องการสำหรับเด็กหลายๆ วัยได้มากขึ้น

10. ควรพัฒนาหรือเลือกการกระตุ้นที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ต่อเด็ก เช่น ให้ข้อคิด คติสอนใจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หรือส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

11. หากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว พยายามทำให้ รายการที่น่าเสนอมีเด็กจากทางบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในรายการและได้แสดงออก (ในมิติที่เหมาะสม) จะทำให้เด็กเกิดความสนใจและอยากดูรายการนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

12. ผู้ผลิตรายการควรมีความรู้เกี่ยวกับผู้ชมที่จะเป็นเป้าหมายของรายการให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านอายุ รายได้ การศึกษา ฯลฯ และที่สำคัญควรคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก กลุ่มเป้าหมายว่า มีพัฒนาการทางด้านรายการ ความชอบ การรับรู้ ประสบการณ์ อากัปกริยา สังคม อารมณ์ และสติปัญญา อย่างไร เนื่องจากเด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่มีพลังมาก ผู้ผลิตรายการควร จัดให้เด็กวัยรุ่นได้มีส่วนร่วมและได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตรายการควร ส่งเสริม นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นยังมีการเลียนแบบ มีจินตนาการสูง และกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ของการปูพื้นฐานบุคลิกภาพที่จะเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต สังเกตเห็นได้ว่าเด็กวัยรุ่นมัก เลียนแบบนักร้องที่ตนชื่นชอบ ดังนั้นผู้ผลิตรายการควรผลิตรายการเพลงและดนตรีในแบบที่ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก และไม่ควรจัดรายการที่มอมเมาเด็กโดยไร้เหตุผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาในครั้งนี้ จำกัดเพียงกลุ่มเด็กที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในเขตกรุงเทพมหานครเพียงกลุ่มเดียว ดังนั้นจึงทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของเด็กเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ดังนั้น น่าจะมีการขยายขอบเขตการศึกษาไปยังเด็กกลุ่มอื่นๆ บ้าง เป็นต้นว่า กลุ่มเด็กตอนต้น กลุ่มเด็ก ตอนปลาย หรือแม้แต่กลุ่มผู้ใหญ่ เพื่อทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่อาจแตกต่างกันออกไปจากกลุ่มที่ได้ทำการศึกษา ในครั้งนี้

2. การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในมุมมองผู้รับสาร (กลุ่มเด็ก) เพียง อย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยทำให้ทราบความต้องการของเด็กเพียงด้านเดียว ดังนั้นควรมีการ ศึกษาวิจัยในมุมมองผู้ส่งสาร (ผู้ผลิตรายการและผู้วางนโยบาย) สาร สื่อ และผลกระทบ เพื่อนำ

ผลการศึกษาไปเป็นแนวทางประกอบการวางแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านทางสื่อโทรทัศน์ได้ครบทุกด้าน

3. ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรม的开รับกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในแต่ละประเด็นย่อย เช่น ประเด็นทำให้ได้ข้อคิดคติสอนใจ ประเด็นใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ทราบรายละเอียดในแต่ละประเด็น เพื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กให้มีลักษณะสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

4. ควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กตามมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงเวลาอื่นๆ นอกจากช่วงวันจันทร์-อาทิตย์ (16.00 น.-22.00 น.) บ้าง เช่น ช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่ช่วงเช้าถึงเย็น เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่นำเสนอในช่วงเวลาต่างๆ อันจะทำให้ได้แนวทางการนำเสนอที่ตอบสนองความต้องการ และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสารกลุ่มเด็กมากขึ้น

5. ควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในด้านต่างๆ เช่น ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ให้สามารถใช้ประโยชน์และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับสารกลุ่มเด็กยิ่งขึ้น

6. ควรมีการศึกษาพฤติกรรม的开รับ ทั้งโดยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ เพื่อทำให้ได้รายละเอียดของพฤติกรรม的开รับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และทำให้สามารถอธิบายในเชิงลึกถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรม的开รับต่างๆ กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก